

**2009 YILINDA TÜRK MENKUL KIYMETLERİNDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN
TAM MÜKELLEF GERÇEK KİŞİLER AÇISINDAN VERGİLENDİRİLMESİ**

Gelir Türü	Hazine Bonosu, Devlet Tahvili (Döviz ve bir başka değere endeksli olanlar dahil)	Döviz cinsinden ihraç olunan Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu	Eurobond	Özel Sektör Tahvili (Finansman Bonosu, Banka Bonosu dahil)	Repo, Mevduat Faizi (Döviz ve TL)	Menkul Kıymet ve Borsa Yatırım Fonları ile Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Altın Yatırım Fonları ve Altın Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Hisse Senedi	Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri (Diğer Sermaye Piyasası Araçları)
Faiz / Kar Payı (Vade sonunda)	Faiz % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (1) (2) (3) (4)	Faiz % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (1) (2) Anapara kur farkı stopaj matrahına dahil edilmez.	Faiz stopaja tabi olmayıp beyan edilir. (5)	Faiz % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (2) (3) (4) (6)	Faiz %15 stopaja tabi olup beyan edilmez. (7) (8)	Fon katılma belgesi kar payı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (2) (9) Menkul kıymet yatırım ortaklığı hisse senedi kar payı % 0 stopaja tabi olup beyan edilir. (4)	Fon katılma belgesi kar payı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (2) (10) Altın yatırım ortaklığı hisse senedi kar payı % 0 stopaja tabi olup beyan edilir. (4) (10)	Kar payı % 15 stopaja tabi olup beyan edilir. (4) (11)	Kar payı % 0 stopaja tabi olup beyan edilir. (4) (10)	
Alım Satımdan Elde Edilen Değer Artış Kazancı (Vadeden önce işlemi)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup, beyan edilmez. (1) (2) (12) (13)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (1) (2) (12) (13) (14) Anapara kur farkı stopaj matrahına dahil edilmez.	Alım satım kazancı stopaja tabi olmayıp beyan edilir. (14) (15)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (1) (2) (13) (14)		Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (2) (9) (12) (16)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup beyan edilmez. (2) (10) (12) (16)	Alım satım kazancı % 0 stopaja tabi olup beyan edilmez. (16)	Alım satım kazancı % 0 stopaja tabi olup beyan edilmez. (10) (16)	Gelir % 10 stopaja tabi olup (hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı sözleşmelerden elde edilen gelirlerde % 0) beyan edilmez. (2) (17)

5281 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 67. madde ile menkul kıymet gelirlerinin stopaj yoluyla vergilendirilmesine ilişkin getirilen düzenleme 1.1.2006-31.12.2015 döneminde elde edilen gelirlere uygulanacak olup, **hisse senedi kar payları, Eurobond faiz ve alım satım kazançları, 1.1.2006'dan önce iktisap edilmiş olan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçları ile 1.1.2006'dan önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve HB' ler ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden elde edilecek gelirler için GVK geçici madde 67 hükümleri uygulanmayacak, bu kazançlar 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilenecektir.** Açıklamalar dipnotlarda mevcuttur.

1. 1.1.2006 öncesi ihraçlı HB, DT'lerden elde edilen *faizler* % 0 oranında stopaja tabi olup, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyana tabidir. 1.1.2006 öncesi ihraçlı HB, DT'leri ve özel sektör tahvillerinden elde edilen *alım satım kazançları* stopaja tabi olmayıp, söz konusu gelirler 31.12.2005'te yürürlükte olan mevzuata göre yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyana tabidir.

2. Ödenen komisyonlar ile BSMV stopaj matrahından indirilir.

3. 1.1.2006 öncesi ihraçlı; HB, DT ve özel sektör tahvillerinden elde edilen *faizlerin* indirim oranına isabet eden kısmı vergiden istisnadır. Döviz veya bir başka değere endeksli menkul kıymet faiz gelirlerine indirim oranı uygulanmayıp bu gelirlerin endeks tutarını aşan kısmı faiz geliri sayılır. İndirim Oranı=Yeniden Değerleme Oranı / Devlet Tahvili Hazine Bonusu İhalelerinin birleşik ortalama faiz oranıdır. Bu oran (2008 yılı gelirleri için % 64,9) her yıl sonunda Maliye Bakanlığı'na açıklanır.

4. 1.1.2006 öncesi ihraçlı HB, DT, özel sektör tahvillerinden elde edilen *faizler* ile (TL faiz gelirlerinin 3'de belirtilen indirim oranı uygulandıktan sonra kalan kısmı) hisse senetlerinden elde edilen *kar paylarının* (karın sermayeye ilavesi suretiyle elde edilen kar payları beyan edilmez) yarısının (dağıtan kurumca gelir vergisi stopajı yapılmadan önceki tutarın) toplamı 22.000 TL'yi aşıyorsa 22.000 TL dahil olmak üzere beyan sözkonusu olacaktır. Beyan haddinin tespitinde varsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş olsun olmasın diğer menkul (tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecekler ve istisna haddinin içinde kalanlar hariç) ve gayrimenkul sermaye iratları ile birden fazla işverenden alınan beyan zorunluluğu olan ücretler de dikkate alınacaktır.

5. İndirim oranı uygulanmaz. İfta sırasında oluşan anapara kur farkı gelir sayılmaz. Eurobondlardan elde edilen *faiz gelirinin* 22.000 TL'yi aşması durumunda faiz gelirinin tamamı beyan edilir.

6. 1.1.2006 öncesi ihraçlı özel sektör tahvillerinden elde edilen *faiz gelirlerinden* hesaplanan stopajın 3'de belirtilen indirim oranı uygulandıktan sonra kalan kısmı, sözkonusu gelirler beyan edildiği takdirde hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilmektedir. 1.1.2006 öncesi yabancı para cinsinden ihraç olunan özel sektör tahvillerinin *faiz gelirleri* beyana tabi olup, ana para kur farkı gelirleri beyana tabi değildir.

7. Borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler ile faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları, kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar payları ve özel finans kurumlarınca kar ve zarar katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları da mevduat faizi gibi vergilenir. Bu işlemlere ilişkin faizlerde de stopaj oranı % 15 olarak uygulanacaktır.

8. Offshore ve yurtdışı bankalardan elde edilen faizlerin beyan sınırını (2009 yılı için 1.070 TL) aşması durumunda gelirin tamamı beyan edilecektir. Beyan haddinin hesabında stopaja tabi tutulmamış ve istisna uygulanmamış diğer menkul ve gayrimenkul sermaye iratları da dikkate alınmalıdır.

9. Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler ise stopaj kapsamı dışında. Bir yıllık sürenin hesaplanmasında, katılma belgesinin iktisap tarihinin esas alınması gerekmekte olup, bu 1 yıllık sürede, fon katılma belgesinin fon iç tüzüğüne göre sürekli olarak portföyünün en az % 51'inin İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşmalıdır.

10. Altın yatırım fon ve ortaklıkları ile gayrimenkul yatırım ortaklıkları kendi portföylerine yaptıkları geçici 67. madde kapsamındaki işlemlerden elde ettikleri gelirlerden stopaj öderler. Ödenen stopaj nihai vergidir.

11. Kar payının tamamı üzerinden dağıtan kurumca % 15 oranında stopaj yapılacaktır. Tam mükellef kurumlardan elde edilen kar paylarının (her nevi hisse senetlerinin kâr payları ve iştirak hisselerinden doğan kazançlar ile kurumların idare meclis başkan ve üyelerine verilen kar payları) brüt tutarının yarısı gelir vergisinden istisnadır. İstisna sonrası kar payı tutarının ilgili yıla ilişkin beyan haddini (2009 yılı için 22.000 TL) aşması halinde bu tutar beyan edilir. % 15 oranındaki stopajın tamamı, beyanname üzerinde kar payına ilişkin hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. 22.000 TL sınırın tespitinde varsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş olsun olmasın diğer menkul (tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecekler ve istisna haddinin içinde kalanlar hariç) ve gayrimenkul sermaye iratları ile birden fazla işverenden alınan beyan zorunluluğu olan ücretler de dikkate alınacaktır.

Kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.12.1998 ve daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilmiş karlarının dağıtımı halinde bu kar payları üzerinden stopaj yapılmayacak ve söz konusu kar payları nedeniyle beyanname verilmeyecektir. Kurumların 1.1.1999-31.12.2002 arasındaki hesap dönemlerinde elde edilen kurumlar vergisinden istisna kazançlar ile GVK geçici 61. madde kapsamında yatırım indirimi istisnasından yararlanarak stopaja tabi tutulan kazançların dağıtılması halinde bu kar payları üzerinden de stopaj yapılmayacak olup, söz konusu kar payları Geçici 62. maddede yeralan esaslar çerçevesinde beyan edilecektir.

12. Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde stopajın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin

stopaj matrahından mahsup edilir. Yıl sonu itibariyle aynı türden menkul kıymetlerin net kar tutarının ödenen stopajın matrahından az olması durumunda ihtiyari beyanname verilerek (Beyannameye uygulanacak vergi oranı % 10'dur.) stopaj fazlası iade alınabilir.

Stopaj matrahının tespitinde FIFO yöntemi uygulanır. Farklı kurumlar aracılığıyla yapılan işlemlerde her bir kurum kendisi aracılığıyla yapılan alım satımlara ilişkin stopaj matrahını FIFO yöntemine göre belirler. Bir kurumda oluşan zarar diğer kurumda oluşan kardan mahsup edilemez. Kurumlar arası virman yapılması durumunda virmanı alan kurum FIFO uygulaması yönünden kağıdın virman tarihini değil, iktisap tarihini esas alır. Aynı günde birden fazla yapılan alım satım işlemlerinde ortalama alış maliyeti belirlenmek suretiyle işlem yapılabilir. Menkul kıymetin alımından önce elden çıkarılması durumunda, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak stopaj matrahı belirlenecek. Ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler de aracılık yapan kurumlarca % 10 stopaja (menkul kıymet yatırım ortaklıkları hisse senetleri dışındaki hisse senetleri ödünç işlemlerinden elde edilen gelirler % 0 stopaja tabidir.) tabi tutulacak.

13. 1.1.2006'dan önce ihraç edilmiş olan HB, DT ve özel sektör tahvilleri 31.12.2005'te yürürlükte olan hükümlere tabi olarak iktisap bedeli, elden çıkarılan ay hariç olmak üzere TEFE artış oranında (1.1.2006 sonrası endeksleme ÜFE ile yapılır.) artırılabilir. Alım satım zararlarının alım satım kazançlarına mahsup edilmesi mümkündür. Diğer menkul kıymet alım satım kazançları ile birlikte toplam alım-satım kazancının istisna tutarını (2009 yılı için 17.900 TL) aşması durumunda aşan kısım beyan edilir.

14. Yabancı para cinsinden ihraç olunan; Eurobond, 1.1.2006 öncesi ihraç olunan Hazine Bonosu, Devlet Tahvili ve Özel Sektör Tahvillerinin vadeden önce elden çıkarılmaları halinde (erken itfa haricinde) ana para kur farkları da alım satım kazancı olarak beyana tabi olur.

15. 1.1.2006 öncesi ihraçlılarda, maliyet bedeli TEFE ile endekslenedikten (1.1.2006'dan sonra endeksleme ÜFE ile yapılır.) sonra bulunan *alım satım kazancının* 17.900 TL'yi (2009 için) aşan kısmı beyan edilir.

1.1.2006 sonrası ihraçlılarda endeksleme yapılabilmesi için ÜFE artış oranının % 10 veya üzerinde olması lazım olup, endekslemeden sonra kalan tutarın tamamı (17.900 TL istisna uygulanmaz) beyan edilir.

16. İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin 1 yıldan fazla elde tutulduktan sonra satılması durumunda stopaj uygulanmaz.

İMKB'de işlem görmeyen, tam mükellef kurumlara ait olup en az 2 yıl elde tutulandan doğan alım satım kazançları gelir vergisinden müstesna olup, 2 yıldan az elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar yıllık beyan yoluyla vergilendirilir. Kazanç hesaplanırken iktisap bedeli ÜFE ile (ÜFE % 10 ve üzerinde ise) endekslenebilir.

17. Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergeye dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri *diğer sermaye piyasası aracı* olarak tanımlanmıştır.

VOB dışında banka ve aracı kurumlarla yapılan vadeli işlemler ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen gelirler % 10 stopaja tabidir (yabancı kurumlarla yapılan söz konusu işlemlerden elde edilen gelirler beyana tabidir.).

1.1.2006-31.12.2008 tarihleri arasında VOB'da yapılan vadesi 2009 ve sonraki yıllara sarkan sözleşmelerden elde edilen gelirler % 0 tevkifata tabidir.

1.1.2009'dan itibaren yapılan hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar % 0, diğerlerinden elde edilen kazançlar ise % 10 oranında tevkifata tabidir.

Nakit teminatlardan elde edilen gelirler % 15 stopaja tabidir. Türev işlemi bir menkul kıymete bağlı olarak yapılmış ise bu işlemden doğan kar/zarar, stopaj matrahının tespiti açısından, ilgili menkul kıymetin kar/zararı ile netleştirilebilir. Örneğin HB' ye bağlı olarak yapılan bir vadeli işlemde doğan zarar, diğer HB/DT alım satım karlarından mahsup edilebilir (ya da diğer HB/DT alım satım zararları, HB vadeli işleminden doğan kardan mahsup edilebilir.).

Not: Gelir vergisi mevzuatında kar payı, faiz, kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığında ödenen kar payları ve benzeri iratlar **menkul sermaye iradı**, menkul kıymet alım satım kazançları ise **değer artış kazancı** olarak tanımlanmıştır.

**2009 YILINDA TÜRK MENKUL KIYMETLERİNDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN
TAM MÜKELLEFLERİNİN AÇISINDAN VERGİLENDİRİLMESİ**

Gelir Türü	Hazine Bonosu, Devlet Tahvili (Döviz ve bir başka değere endeksli olanlar dahil)	Döviz cinsinden ihraç olunan Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu	Eurobond	Özel Sektör Tahvili (Finansman Bonosu, Banka Bonosu dahil)	Repo, Mevduat Faizi (Döviz ve TL)	Menkul Kıymet ve Borsa Yatırım Fonları ile Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Altın Yatırım Fonları ve Altın Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Hisse Senedi	Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri (Diğer Sermaye Piyasası Araçları)
Faiz/Kar Payı (Vade sonunda)	Faiz % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (1) (2) (3)	Faiz % 10 stopaja tabi (1) (2) Anapara kur farkı stopaj matrahına dahil edilmez. Faiz ve anapara kur farkı geliri kurumlar vergisine tabidir. (3)	Faiz stopaja tabi olmayıp kurumlar vergisine tabidir (anapara kur farkı dahil). (3)	Faiz % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (3)	Faiz % 15 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir (anapara kur farkı dahil). (2) (3) (4)	Fon katılma belgesi kar payı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (5) (6) Menkul kıymet yatırım ortaklığı hisse senedi kar payı % 0 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (6)	Fon katılma belgesi kar payı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (6) (7) Altın yatırım ortaklığı hisse senedi kar payı % 0 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (6) (7)	Kar payı stopaja tabi olmayıp kurumlar vergisine tabi değildir. (6)	Kar payı % 0 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (6) (7)	
Alım Satımdan Elde Edilen Değer Artış Kazancı (Vadeden önce işlemi)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (1) (2) (8)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi (1) (2) (8) Anapara kur farkı stopaj matrahına dahil edilmez. Alım satım kazancı (anapara kur farkı geliri dahil) kurumlar vergisine tabi	Alım satım kazancı stopaja tabi olmayıp kurumlar vergisine tabidir (anapara kur farkı dahil).	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (1) (2) (8)		Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (5) (8) (9)	Alım satım kazancı % 10 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (7) (8) (9)	Alım satım kazancı % 0 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (8) (9)	Alım satım kazancı % 0 stopaja tabi olup kurumlar vergisine tabidir. (2) (7) (8) (9)	Gelir % 10 stopaja tabi olup (hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı sözleşmelerden elde edilen gelirlerde % 0) kurumlar vergisine tabidir. (2) (10) (11)

5281 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 67. madde ile menkul kıymet gelirlerinin stopaj yoluyla vergilendirilmesine ilişkin getirilen düzenleme 1.1.2006-31.12.2015 döneminde elde edilen gelirlere uygulanacak olup, **hisse senedi kar payları, Eurobond faiz ve alım satım kazançları, 1.1.2006' dan önce iktisap edilmiş olan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçları ile 1.1.2006' dan önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve HB' ler ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden elde edilecek gelirler için GVK geçici madde 67 hükümleri uygulanmayacak, bu kazançlar 31.12.2005 tarihinde yürürlükte olan hükümlere göre vergilenecektir.** Açıklamalar dipnotlarda mevcuttur.

1. 1.1.2006 öncesi ihraçlı HB, DT'lerden elde edilen *faizler* % 0 oranında stopaja tabi olup, kurumlar vergisine tabidir.

1.1.2006 öncesi ihraçlı HB, DT'leri ve özel sektör tahvillerinden elde edilen *alım satım kazançları* stopaja tabi olmayıp, kurumlar vergisine tabidir.

2. Ödenen komisyonlar ile BSMV stopaj matrahından indirilir. Stopaj ödenecek toplam kurumlar vergisine mahsup edilebilir; stopaj fazlası varsa iade alınabilir. Bankalar veya aracı kurumlarca uygulanan stopaj, elde edilmesine aracılık ettikleri kazançlar ile ilgili olup, bu kurumların kendi portföylerinde bulunan menkul kıymetler veya diğer sermaye piyasası araçlarından elde ettikleri kazançlar stopaj kapsamında değildir.

3. Bunların gelir reeskontları geçici vergiye ve kurumlar vergisine tabi bulunmaktadır.

4. Borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler ile faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları, kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar payları ve özel finans kurumlarınca kar ve zarar katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları da mevduat faizi gibi vergilenir. Bu işlemlere ilişkin faizlerde de stopaj oranı % 15 olarak uygulanacaktır. Bankalar arası (tam mükellef statüsündeki bankalarca ve yabancı bankaların Türkiye'deki şubelerince elde edilen) mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler stopaja tabi değildir. Bankalararası repo işlemlerinde stopaj oranı % 15 olarak uygulanacaktır.

5. Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler ise stopaj kapsamı dışında. Bir yıllık sürenin hesaplanmasında, katılma belgesinin iktisap tarihinin esas alınması gerekmekte olup, bu 1 yıllık sürede, fon katılma belgesinin fon iç tüzüğüne göre sürekli olarak portföyünün en az % 51'inin İMKB'de işlem gören hisse senetlerinden oluşmalıdır.

6. Hisse senetleri ve portföyünün % 51'i İMKB hisse senetlerinden oluşan fon katılma belgeleri elde tutulduğu sürece maliyet bedeliyle değerlendirilecek. Reeskontları vergiye tabi değil, diğer fonların reeskontları ise vergiye (geçici vergi dahil) tabi.

7. Altın yatırım fon ve ortaklıkları ile gayrimenkul yatırım ortaklıkları kendi portföylerine yaptıkları geçici 67. madde kapsamındaki işlemlerden elde ettikleri gelirlerden stopaj öderler. Ödenen stopaj nihai vergidir.

8. Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde stopajın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin stopaj matrahından mahsup edilir.

Stopaj matrahının tespitinde FIFO yöntemi uygulanır. Farklı kurumlar aracılığıyla yapılan işlemlerde her bir kurum kendisi aracılığıyla yapılan alım satımlara ilişkin stopaj matrahını FIFO yöntemine göre belirler. Bir kurumda oluşan zarar diğer kurumda oluşan kardan mahsup edilemez. Kurumlar arası virman yapılması durumunda virmanı alan kurum FIFO uygulaması yönünden kağıdın virman tarihini değil, iktisap tarihini esas alacak. Aynı günde birden fazla yapılan alım satım işlemlerinde ortalama alış maliyeti belirlenmek suretiyle işlem yapılabilir. Menkul kıymetin alımından önce elden çıkarılması durumunda, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak stopaj matrahı belirlenecek. Ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler de aracılık yapan kurumlarca % 10 stopaja (menkul kıymet yatırım ortaklıkları hisse senetleri dışındaki hisse senetleri ödünç işlemlerinden elde edilen gelirler % 0 stopaja tabidir.) tabi tutulacak.

9. İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin 1 yıldan fazla elde tutulduktan sonra satılması durumunda stopaj uygulanmaz.

10. Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergelere dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri *diğer sermaye piyasası aracı* olarak tanımlanmıştır.

VOB İŞLEMLERİ: 1.1.2006-31.12.2008 tarihleri arasında VOB'da yapılan vadesi 2009 ve sonraki yıllara sarkan sözleşmelerden elde edilen gelirler % 0 tevkifata tabidir.

1.1.2009'dan itibaren yapılan hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar % 0, diğerlerinden elde edilen kazançlar ise % 10 oranında tevkifata tabidir.

Nakit teminatlardan elde edilen gelirler % 15 stopaja tabidir. Türev işlemi bir menkul kıymete bağlı olarak yapılmış ise bu işleminden doğan kar/zarar, stopaj matrahının tespiti açısından, ilgili menkul kıymetin kar/zararı ile netleştirilebilir. Örneğin HB' ye bağlı olarak yapılan bir vadeli işleminden doğan zarar, diğer HB/DT alım satım karlarından mahsup edilebilir (ya da diğer HB/DT alım satım zararları, HB vadeli işleminden doğan kardan mahsup edilebilir.).

VOB DIŞI İŞLEMLER: Tam mükellef kurumların vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde ettikleri kazançlar stopaja tabi bulunmamaktadır.

11. Reeskontları kurumlar vergisine tabi bulunmamaktadır. Konuya ilişkin Maliye Bakanlığı'nın açıklayıcı bir tebliğ yayınlaması beklenmektedir.

Notlar:

1. Gelir vergisi mevzuatında kar payı, faiz, kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığında ödenen kar payları ve benzeri iratlar menkul sermaye iradı, menkul kıymet alım satım kazançları ise **değer artış kazancı** olarak tanımlanmıştır.
2. Kurumlar Vergisi oranı % 20'dir.

**2009 YILINDA YABANCI MENKUL KIYMETLERİNDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN
TAM MÜKELLEF GERÇEK KİŞİLER AÇISINDAN VERGİLENDİRİLMESİ**

Gelir Türü	Yabancı Ülke Hazinesince İhraç Olunan Tahvil ve Bonolar	Yabancı Ülke Özel Sektör Tahvili (Her türlü Bono ve Structure Note'lar dahil)	Repo, Mevduat Faizi (Döviz ve TL)	Yatırım Fonları	Hisse Senedi	Menkul Kıymet ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Hisse Senedi	Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri (Diğer Sermaye Piyasası Araçları)
Faiz / Kar Payı (Vade sonunda)	Faiz beyan edilir. (1) (2)	Faiz beyan edilir. (1) (2)	Faiz beyan edilir. (1) (2)	Katılma belgesi kar payı beyan edilir. (1) (3)	Kar payı beyan edilir. (1)	Kar payı beyan edilir. (1)	
Alım Satımdan Elde Edilen Değer Artış Kazancı (Vadeden önce işlemi)	Alım satım kazancı beyan edilir. (4) (5)	Alım satım kazancı beyan edilir. (4) (5)		Katılma belgesi alım satım kazancı (ana para kur farkı dahil) beyan edilir. (4)	Alım satım kazancı (ana para kur farkı dahil) beyan edilir. (4)	Alım satım kazancı (ana para kur farkı dahil) beyan edilir. (4)	Gelir (ana para kur farkı dahil) beyan edilir. (6)

Gelir vergisi mevzuatında kar payı, faiz, kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığında ödenen kar payları ve benzeri iratlar **menkul sermaye iradı**, menkul kıymet alım satım kazançları ise **değer artış kazancı** olarak tanımlanmıştır.

Yabancı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler, söz konusu gelirlerin doğduğu ülkelerin mevzuatlarına göre vergiye tabi tutulmuş olabilir (Türkiye' nin bu ülkelerle çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması var ise, vergileme anlaşma koşullarına uygun olarak yapılmış olabilir.). Menkul kıymet gelirleri Türkiye' de beyan edilirken söz konusu gelirler üzerinden kaynak ülkede tevkif edilmiş olan vergiler, Gelir Vergisi Kanunu'nun ilgili hükümlerinde yer alan koşulların sağlanması suretiyle, Türkiye' de beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilir.

1. Yabancı ülke Hazinesince ihraç olunan tahvil/bonolardan elde edilen *faizler*, yabancı ülke özel sektör tahvillerinden (her türlü bono ve structure note'lar dahil) elde edilen *faizler*, offshore ve yurtdışı bankalardan elde edilen repo ve mevduat *faizleri*, yatırım fonlarından elde edilen *kar payları* ve hisse senetlerinden elde edilen *kar paylarının* toplamı 1.070 TL'yi aşılırsa 1.070 TL dahil olmak üzere beyan sözkonusu olacaktır. Beyan haddinin tespitinde varsa, diğeryabancı kaynaklı menkul ve gayrimenkul sermaye iratları da dikkate alınacaktır.
2. Ana para kur farkı gelirleri beyana tabi değildir.
3. T.C. Maliye Bakanlığı, yatırım fonu katılma belgelerinin ilgili Fona iadesinde, anapara kur farklarının da beyana tabi olacağına dair görüşler vermektedir.
4. İktisap bedeli, elden çıkarılan ay hariç olmak üzere TEFE artış oranında (Endeksleme yapılabilmesi için TEFE/ÜFE artış oranının %10 veya üzerinde olması lazım olup, 1.1.2006 sonrası endeksleme ÜFE ile yapılır.) artırılabilir. TEFE ile endekslendikten sonra bulunan *alım satım kazancı* beyan edilir. Alım satım zararlarının alım satım kazançlarına mahsup edilmesi mümkündür.
5. Vadeden önce elden çıkarılmaları halinde ana para kur farkları da alım satım kazancı olarak beyana tabi olur.
6. Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal gösteregeye dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve dövizini alma, satma, değıştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri *diğerysermaye piyasası aracı* olarak tanımlanmıştır.